СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 96. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 27. квітня, 1927. VOL. XXXV. No. 96. Jersey City, N. J., Wednesday, April 27. 1927. THREE CENTS

Кулидж про світову політику Америки.

ВІДРІКАЄТЬСЯ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНИХ СТРЕМЛІНЬ У МЕКСИКУ, НІКАРАҐВІ И КИТАЮ.

НЮ ЙОРК, 25. квітня. — Президент Кулидж виголосив тут на річнім бенкеті Злучених Пресових Товариств у готели Билтмор промову, в якій зясував міжнародню політику свого уряду.

Президент обороняв свій уряд перед закидом імперіялізму. Він заявив, що Америка не думає нігде вести імперіялістичної агресивної політики, а стремить і буде стреміти до полагодження своїх інтересів з інтересами других держав. Він має надію, що непорозуміння з Мексиком буде полагоджене мирною дорогою, та дав до зрозуміння, що мексиканський уряд упевнив його, що маєтки американських нафтярів не будуть конфісковані. Він заперечив немовби уряд провадив агресивну політику в Китаю; яка політика не булаби других держав, Америка не піде в Китаю на імперіялістичну політику. В Нікараґві уряд хоче добитися порядку, мира й респекту (пошанівку) для людських прав.

ПОВІНЬ НА РІЦІ МІСІСІПІ ЗАЛИВАЄ НОВІ МІСТА. — 200,000 БЕЗДОМНИХ; 1 МІЛІОН ДОЛЯРІВ ЗІБРАНО НА ДОПОМОГУ.

МЕМФИС, Тенесі, 25. квітня. — Повінь на ріці Місісіпі не спадає, а зростає й захоплює щораз нові простори. Вода затоплює все свіжі міста, так що нині води вкрили вже яких 30 міліонів акрів землі.

Червоний Хрест зібрав на ратунок жертвам повени 1 міліон 234 тисячі долярів, але заявляє, що й се ще замало на вратування 200,000 людий, загрожених виливом ріки.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ВИКОНУЄ КАРУ СМЕРТИ НА СВЯЩЕНИКУ ЯК НА ВОРОХОБНИКУ. — ЩЕ ДВОХ ЕПИСКОПІВ ВИСЛАНО З МЕКСИКА.

МЕКСИКО, 25. квітня. — Межи бунтівниками проти мексиканського уряду, розстріляними федеральними військами коло Ріо де Квале, в стейті Халіско, був один римо-католицький священник, який брав живу участь у нападах та рабунках сеї банди.

З Мексика відправлено нині ще двох епископів. Вони прибули нині на американську границю. В Мексику лишилося всего пару католицьких епископів, і всі вони укриваються.

Мексиканська конференція праці видала заяву, що мексиканських епископів уряд не депортував, а що вони самі втекли з краю перед судом.

ПАСТОР ПОКИДАЄ ЦЕРКВУ, БО ВОНА НЕ ЙДЕ СЛІДАМИ ХРИСТА.

МИЛФОРД, Конетикат, 24. квітня. — Джесі Робертс, пастор місцевої методичної епископальної церкви, заявив нині підчас проповіди, що він покидає парохію й свій стан, бо церква, на його думку, перестала сповняти супроти народа свою службу.

Проповідник говорив, що всі церкви добре знають, що релігійне життя в світі занепадає, а церкви не роблять нічого для його піднесення. Занепадає-ж воно тому, бо церкви відійшли від науки Основателя. На доказ свого твердження показав він, що коли висвячують священника або принимають проповідника, то не питають його, чи він дістав покликание від Бога, але чи має відповідні школи.

В той самий спосіб став проповідником і він самий, — говорив про себе пастор, — і тому, щоби спокутувати сей вчинок, він зрікається свого становища, занятого безправно.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА ПРАВОМ КИТАЙЦІВ ДО САМОВИЗНАЧЕННЯ.

ВАШИНГТОН, 25. квітня. — Уряд Американської Федерації Праці видав публичну заяву про становище зорганізованого робітництва Америки до китайської справи.

В сій заяві юнії підчеркують, що Китайці повинні мати таке саме право до самовизначення свого політичного і економічного розвою, які мають другі народи. Тому, на погляд Федерації Праці, всі держави повинні зректися сейчас усіх концесій у Китаю.

Федерація Праці відразу відповіда на закид, що нібито по вступленню великих держав там добються переважаючого впливу московські большевики; заява каже, що комунізм, природно, зробить деякий поступ і в Китаю, але остаточно він там мусить провалитися, як провалився він зі своєю пропаґандою в усіх закутинах світа.

СПРАВА САКА Й ВАНЦЕТТІ ПРЕДМЕТОМ ЖИВОЇ ДИСКУСІЇ УЧЕНИХ І ПРАВНИКІВ.

БОСТОН, 25. квітня. — Широкі круги публики видно не дуже то вдоволені заявою стейтового уряду, що мовляв губернатор стейту Фулер студіює пильно справу Сака й Ванцетті. Справу дискутують широко в газетах, журналах і на ріжних зборах та вічах.

Нині, приміром, один з найвизначніших адвокатів сього стейту Виґмор виступив з острим нападом на Френкфуртера, професора права в Гарвардськім університеті, за його критику суду в справі Сака й Ванцетті. Виґмор каже, що Френкфуртер допустився каригідної зневаги суду.

ІТАЛІЯ КРУТИТЬ.

ПАРИЖ, 22. квітня. — З приводу напруження, яке запанувало між Італією а Юґославією з приводу альбанського питання, прийде до дальшого напруження між Італією а другими державами. Бедє це залежати від відповіди Мусолінінія на питанне, яке поставила Анґлія в справі тиранського договору. Анґлія домагається разом з другими державами, щоб Італія відмовилася від права вмішуватися у внутрішні альбанські справи. Бо на підставі договору в Тирані вона має право боронити теперішного альбанського президента Аґмед Зоґу.

АРЕШТУВАННЯ НЕБЕЗПЕЧНОГО БАНДИТА.

Від довгих місяців пострахом для теребовельського і тернопільського повіта був Ясько Чарнецький з Варваринець коло Струсова, пов. Теребовля. На своїй совісти має він мати десятки грабіжей і звичайних вломів, а навіть убивств. Кількакратно арештований, утікав з арештів і поліція його дуже боялася, бо Ясько не знав жартів і все озброєний готов був кожної хвилі привитати кулею того, хто станувби йому в дорозі. Остаточно його арештовано, а арештували форналі, а не поліція і відставили до тернопільської тюрми, де можливо жде його доразовий суд. Арештовано також його спільника Казимира Лейчака з Прошової, у котрого бандит Чарнецький часто переховувався і з котрим на спілку ходив на грабіжи. З увязненням Чарнецького стало трохи безпечніше, бо богато людей в Теребовельщині вже по заході сонця боялося виходити з хати, щоби не попасти в руки Чарнецького.

КАТ В ТЕРНОПОЛІ.

Недавно заможний господар з Гаїв коло Тернополя Чубатий одержав за проданий грунт 750 долярів і цеї самої ночі напало на його хату шістьох замаскованих і озброєних в карабіни бандитів. Стероризувавши присутніх стрілами і мало що не убивши Чубатого, зрабували йому 750 дол. та зникли серед нічної пітьми. Чубатий зараз досвіта дав знати до тернопільської поліції про напад і невдовзі при помочі поліційного пса бандитів викрито в особах трох братів Завидовичів з Тернополя і їх трох спільників з Гаїв. Бандитів негайно арештовано і над ними відбудеться в Тернополі доразовий суд в понеділок 4. квітня ц. р. в год. 9. рано. Бандитів, котрі до вини признали́ся і звернули всі зрабовані гроші, буде обвинувачувати прокур. Музика, а боронити будуть з уряду адвокати: д-р Степан Баран, д-р Ляндесберґ, д-р Парнас і д-р Шміdт. В суботу або в неділю приїде до Тернополя кат з Варшави, щоби приготовити собі шибеницю і вишукати собі помічників до страчення бандитів на випадок, коли їх президент держави не помилує.

ОСТРОВИ НА ПРОДАЖ.

Для міліонерів і зайдиголов має щось на продаж французький уряд. Є це ціла низка диких островів, аж 14, недалеко побережа, які віками стоять опустілі. 5 із них близько пристані Тавру, 6-ий біля Дюнкерку, два на півночи від Бретанії, решта на Середземнім морі, один в 100 км. від Корсики. Одні заливають рікрічно морські хвилі, на інших може живуть бандити. У всякому разі міністерство франц. маринарки прийшло до пересвідчення, що ними не варто опікуватись і продає їх. Один острів коштує 6 міл. фр., інші від 2 міл. до 20.000 фр. Та є один острівець і за... 1700, а другий за 1900 фр. На 100 метр. кв. можна там побудувати вілю або забавитись у Робінзона. Уряд залишає там власникові за таку смішну суму ще й стару гармату, яка не стріляє, але може лякати дикі чайки. Аж дивне, що до цього часу не найшовся ще який аматор американець що бодай чудакпоет.

ТЕМНА ХРОНІКА.

Два Польські молоді „лідичі" Коллеса і Тушковський загуляли в готелі „Жоржа" у веселім жіночім товаристві, а коли треба було платити, запропонували платничому заждати до ранку, а французи приготовились до відїзду і щойно перед фіякром виставили вексель. Виявилося, що вексель фальшивий. — Арештованих у звязку з ограбленням залізничої каси в Раві Руській звільнили. Таким робом за грабіжниками слід застиг. — В околиці Скалата поліція арештувала останніми днями 10 бандитів, які нападали в околиці на проїзжих. — Арештували на чехословацькім кордоні двох вломників Шевчика та Данелевского, при яких найдено чимало ріжної валюти. Підозрівають, що вони брали участь у вломі до скарбівні дисконтового банку у Варшаві. — 6 тижнів вязниці дістала 16-літня сільська дівчина Сенька Щужин, яка ходила по крамницях і при тій нагоді крала хустини. — Звільнений залізничник Фаф, з Мшани Долішньої, сидітиме два місяці за постійну крадіж кожухів.

НАГОРОДИ УКРАЇНСЬКИМ УЧЕНИМ.

На річному засіданні „Русского Географическаго Общества" ухвалено дати нагороду акад. А. М. Лободі за його видатну працю в галузі української етнографії велику золоту медаль. Секретареві етногр. комісії ВУАН. В. В. Петрову теж за його роботу в галузі української етнографії ухвалено дати нагороду срібну медаль.

100 ДОМІВ У ЛЬВОВІ ГРОЗИТЬ ЗАВАЛЕННЯМ.

Так ствердив будівельний департамент при воєвідстві, одначе міська рада нічого в тій справі не робить. Вона вдоволяється ухвалою збудувати тимчасові бараки для делькованих з вул. Овочевої, де недавно завалилася камяниця.

ВЕЛС У ФРАНЦІЇ.

В невеличнім містечку на півдні Франції, недалеко еспанської границі, замешкав якийсь незнаний чужинець. По якімсь часі місцеві власти звернули на нього увагу. Поліція заопікувалася його вілею, але не могла вислідити нічого підозрілого. Але сплетні говорили, що незнакомий стоїть на чолі політичної змови. Вкінці листар зрадив свою фахову тайну, що чужинець дістає дуже численну почту. Комісар поліції відвідав незнакомого. На запит комісара, чому дістає стільки почти, незнакомий відповів, що сам не може пояснити собі того. Стали вважати чужинця хіромантом-графольогом, що ворожить людям будуччину з їх характеру письма. Іншого пояснення не могли найти. Вкінці виявилося, що незнакомий то славний письменник Велс. Він замешкав у тім французькім містечку, щоби спокійно працювати над новою повістю.

РОБОТА ХЛІБОЇДІВ.

В останньому часі хлібоїди, зорганізовані в Українському Народньому Союзі, почали активніше виступати. Свідчать про це численні віча по ріжних містах Східної Галичини, а також у самому Львові. Крім цього використали вони іменини Пілсудського і в деяких селах уладили свята з заявами льояльности для польської держави, зокрема для особи Пілсудського.

Ціла ця робота інспірована поліційними чинниками, які силою примушують війтів по селах до вступлювання до угодової партії та притягання до неї селянства. За спротиви падають на голови селян шикани й переслідування.

Про це, як витворюють поліційні чинники льояльність українського населення для польської держави, найкраще можна було переконатися в часі імянин Пілсудського в околиці Львова, де відбувалися т. зв. маратонські перегони з Задвіря до Львова. Всі села дістали строгий приказ з музиками й українськими та польськими прапорами вийти на дорогу й витати переходячі польські військові відділи. Зі страху перед поліцією селяни мусіли це зробити, а польська преса писала про небувалий ентузіязм.

НОВІ ПОЛЬСЬКІ СТАНИЦІ.

На днях отворено на Волині три нові римо-кат. парафії, а саме в Грушвиці, Томашгороді і Римачах. — В польській пресі подано звідомлення з діяльности „Кола Т. Ш. Л." в Снятині. З нього довідуємося, що заходами його управи переведено осінню направу костела у Волчківцях і куплено там площу під будову „Дому Людового". Крім того викінчено „Дом Людови ім. Б. Хороброго" в Стецові, де зачався теж будова костела. Дуже гарний дім для читальні Т. Ш. Л. набуто в Залучу завдяки марш. д-рові М. Кшиштофовичеві. На освітньо-суспільному полі розтягнено пильну опіку над читальнями Т. Ш. Л. в Стецовій, Волчківцях, Потічку, Залучу Горішнім, Залучу-Дворець і Микулинцях.

Хвалили і хулили Бога підчас Великодня в Москві.

МОСКВА, 24. квітня. — Всі церкви були переповнені вірними в день празника Христового Воскресення. Воскресну утреню зустрічали довгі ряди побожних, що з свічками в руках тричі обходили церкви.

В тім самім часі відбувалися по комуністичних клюбах відчити протирелігійного змісту получені з танцями і протирелігійними виставами. Молодежи дозволено підчас свят танцювати до схочу факстрота, що є тепер улюбленим танцем совітської молоді, який одначе „як неморальний" не тішиться симпатією уряду.

МІСІОНАРІ ПРОТИ НАЦІОНАЛІСТІВ В КИТАЮ.

ШАНГАЙ, 25. квітня. — Група місіонарів в Нанкінг проголосила отверте письмо, в якім заявляють, що вони досі весь час стояли вірно по стороні китайських націоналістів та противилися всякій інтервенції з боку чужинецьких держав, висилаючи відповідні протести до Америки, Анґлії і других держав. Сеґодня одначе змушені вони признатися, що вони грубо помилялися, бо їх ті самі націоналістичні війська, яких вони обороняли, вигнали з хат та обрабували, а чужинецька територія є їх одиноким прибіжищем в Китаю.

БАЖАЄ КРАЩОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ЯПОНСЬКИХ ДІВЧАТ.

ТОКІО, 25. квітня. — Мисс Шізуко Такеда, яка була вчителькою японської цісаревої вибирається на бажання цісаревої до Европи на дворічну наукову подорож, щоби простудіювати всі найновійші методи навчання та перенести їх опісля до Японії.

ВІЧНИЙ ОПТИМІСТ СЕСИЛ ВІРИТЬ В РОЗОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ЖЕНЕВА, 25. квітня. — Лорд Сесил не дається вивести з рівноваги всім тим перешкодам, що спиняють наради підготовчої розоружної конференції, а з питомим собі оптимізмом заявляє далі, що сама конференція увінчається успіхом, бо підготова комісія виготовила вже цілий плян розорування, який містить всі застереження держав і повинен бути принятий. Не є цей плян ідеальний, але все таки буде він великим кроком вперед. Тепер, каже Сесил, буде залежати дуже богато від публичної опінії, бо тільки вона буде могла змусити всі держави дати свою згоду на цей остаточний плян.

ФАШИСТИ ДОБИРАЮТЬСЯ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 25. квітня. — Італійський парлямент ухвалив закон, який торкає права Ліґи Націй. Тим новим законом уряд фашистів підчиняє урядників Ліґи Італійців під контролю італійського міністерства закордонних справ. Це противоречить реґулямінові Ліґи. Тільки ґенеральний секретар Ліґи має право іменування і добирання персоналу Ліґи. Всі урядовці мають бути вірними постановам і ідеї Ліґи Націй, навіть, колиб це було противне їх власній державі.

Новий закон не дозволяє Італійцеви бути урядником Ліґи без дозволу італійського уряду, який має ще й те право, що може кождої хвилі примусити урядовця Ліґи покинути службу. Колиб такий урядовець не повинувався такому зарядженю італійського уряду, жде його тюрма і втрата італійського горожанства.

Закон цей звернений головно проти кількох італійських урядовців Ліґи, які не є фашистами. Фашисти з Риму роблять ще заходи в швайцарськім уряді, щоби Швайцарія не держала у себе ніяких Італійців, що ставляться ворожо до фашистського уряду.

МІЖНАРОДНА ПШЕНИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

РИМ, 25. квітня. — В Міжнароднім Інституті Хліборобства отворено міжнародню пшеничну конференцію, яка буде тревати 4 дні. 30 держав вислало своїх делеґатів. Конференцію відчинив Муссоліні, а в своїй промові обговорив значіння хліборобства, як підстави кождої державної орґанізації від найдавніших часів до сегоднішних.

На конференції будуть дебатувати над піднесенням хліборобства, головно над управою пшениці.

НАЙБІЛЬШИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 25. квітня. — В Портсмат викінчують внутрішнє уладжение найбільшого воєнного анґлійського корабля Нелзона. Має він 35.000 тон поємности, а коштує $35,000.000. Є це останній з велниканів, бо більше таких кораблів будувати не будуть з огляду на Вашингтонську морську угоду. До того самі воєнні знатоки виказують, що того рода коштовність не йде в парі з користю тих кораблів. Нові великани не будуть мали більше як 20.000 тон. Через те буде можна заощадити при їх будові $10,000.000. Найбільш економічними є крузники о поємности 6.000 тон та субмарини до 1000 тон. Нелзон виквіпований в найдальші несучі гармати а панцир видержить принаймні 4 торпедові експльозії. Є він 702 стопи довгий а 106 стіп широкий.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ПО СЛОВАХ, А ПО ПОСТУПКАХ

В десять-літну річницю приступлення Америки до війни проти Німеччини один ґазетяр спитав сенатора Джорджа В. Нориса, чи жалує він того, що був одним з тої нечисленної групи сенаторів, які голосували проти сего виповідження війни Німеччині. За той поступок на сенатора Нориса вилляли були цілі цебри найогиднійших помиїв, і він лишень з трудом уратувався перед політичною смертю. На питанне Норис відповів, що він ні трохи не має жалю за свій поступок: війна не принесла Америці ніякого добра, а богато-богато зла.

Ґазети, які подали сю відповідь сенатора Нориса, не могли його заперечити, хоча вони колись виступали за війною проти Німеччини й тепер чулися певно покликані сказати не зле, тихе слово за сею війною. Сенатор Норис стоїть нині перед суспільністю оправданий за своє поступованне згідно зі своєю совістю й розумом.

Якжеж супроти сих републиканців, звичайно названих заскорузлими та назадницькими, мусять почуватися всякого відтінку соціялісти, поступовці й радикали, які на далеко до війни заявлялися засадничими противниками війни, як прояву капіталізму?

Історія сенатора Нориса кидає немало світла на зрозуміння удачі. Передовсім народ, яких доля засудила бути довго німими й неактивними свідками великих подій, часто попадають у похибку судити людину тільки після її заяв. Вистарчить для такого народа, як встане чоловік та заявиться за робітниками й селянами, а вже його вважають обoронцем селян і робітників, хоча ся людина може стільки має спільного зі селянами й робітниками, що головка вош з людиною. За оборонця віри вважається того, що себе таким називає. Оборонцем народа того, хто каже про себе, що він народ боронить.

Та життєвий досвід навчає, що богато з тих оборонців віри в грізну хвилю для їх віри йдуть за дрібненькой особистий гонор або посаду, зраджують найкращі інтереси своєї церкви. Поступові другого все лають паламаром та попівським попихачем, а як прийде хвиля боротьби проти клерикалізму, дивись, тишком-нишком прилабузнюються до клерикалів та „безсторонньо" признають їм слушність. „Клясово свідомі" кричуть проти війни як проти капіталістичної затії, але, як вибухне війна, дивись, а вони лишили виступи проти війни консерваторам у роді Нориса, а самі почимчикували служити воєнній машині хочби в ролі маленьких шпигів на своїх бувших товаришів.

Так у хвилю боротьби пізнає народ, що вдачу людини пізнається не по заявах у тихий час, але по тому, чи має людина відвагу в час кебезпеки наставити своє чоло за ті засади, які вона в мирний час голосила.

КИТАЙСЬКЕ ВІЙСЬКО І КИТАЙСЬКІ ВІЙНИ КОЛИСЬ І НИНІ.

В стариннім Китаю, поділенім на дрібні державки, було військо організоване на спосіб европейських февдалів (князів) у середньовічних часах. Найважнійшим засобом того війська були воєнні вози, запряжені в чотири коні. Коли вірити китайським літописцям, поодинокі китайські королі мали вже тоді аж 10.000 воєнних возів. Армії числили по 300.000 людей. Так було до кінця III. століття перед Христом. Около 200-го року той спосіб боротьби пережився, а воєнні вози уступили місце кінноті.

Китайське цісарство довело спосіб боротьби до найвисшої досконалости. То й було конечне, бо вже тоді на північнім заході і півночі розмножилися монгольські племена, а що не находили поживи на сибірських і середньоазійських степах, напирали на китайське цісарство. Війни між Монголами і Китайцями займають майже цілих тисячу літ у китайській історії. Воєнне щастя було ріжне. Знане є, що славний Джінгісхан здобув у XIII. столітті цілий Китай. Підчас тих боїв побудовано т. зв. „китайський мур". То була добра забезпека, коли Китайці мали ще більшу силу й боронилися перед зовнішнім ворогом, а саме Монголами. Коли Монголів було менше, то було добре, коли ж нахлинула велика сила Монголів, то було навпаки. Вони напирали на Китайців величезною силою і так Китайці були наче в заперті. В 1644-ім році монгольські Манджури заняли Китай (то вже не перший раз Монголи здобули були Китай) і зістали панами Китаю аж до новітніх часів. Воєнна традиція того народу в китайському морі сильно затупилася. Китайське військо чим далі тим більше полишалося позаду війск головно европейських народів аж до XIX. століття, коли то Китай, після першої сутички з білими військами, відзискує свою давню славу. Та ще й тоді китайська армія не була як слід зорганізована. Не мала постійних, досвідчених офіцирів; офіцирські ранґи можна було купити собі за гроші. Нагороду для себе і для вояків офіцири добували собі понайбільше з населення. В роках 1850. до 1864. правила в Китаю т. зв. тайпінська партія революціонерів. Заняла вона територію Китаю на 20 міліонів людей. Китайське військо не могло подолати революціонерів. Це вдалося щойно при помочі 4.000 англійських і французьких вояків. Цей досвід довів до того, що китайська влада ввела в китайській армії чужинних інструкторів, які кінчили европейську воєнну школу. Також пальну зброю введено на европейський лад. Але навіть і ця реформа не зробила з китайських жовнірів справжніх вояків. У Китаю нема обовязкової військової служби, вояків цілими століттями наймано споміж робітників і зубожілих селян. У військовій службі вони перемінювалися в грабіжників, тому що їх платня була дуже-дуже маленька. Офіцири мовчки годилися на те, що жовніри помножуть собі грабіжництвом. Ця обставина зробила з китайського жовніра справжній пострах для всього Китаю. Як в Европі у середньовічних часах, так у Китаю ще нині побідна армія плюндрує й ограблює край завойованих. У революційнім році 1911. і 1915. ограблено навіть цісарську палату в Пекіні.

Під тим оглядом не настали ніякі зміни навіть після 1912. року, коли Китай стався републикою. І нині до бою наймають китайські генерали кулісів і зубожілих селян. Платять трохи тій бідноті і позволяють грабити китайські провінції від Манджурії аж по індійську границю. Тому нинішня китайська війна зовсім подібна до тої, про яку співається в співанику старокитайської народньої і набожної поезії, старої 3.000 літ. „Генерале! Цісарські ми вірли і супи. Пошесть у нас дома, діти з голоду пяні. В чужому краю гниють наші труни... Генерале!"

СВІЙ ПРО СВОЇХ.

Російський історик проф. Мякотин про наших гетьманців.

Берлін, 17. березня 1927.

Дня 16-го березня с. р. відбувся в Берліні відчит російського історика проф. А. Мякотина на тему „Українське питання у світлі російської революції".

Пан Мякотин, обговорюючи між прочим і часи володіння на Україні гетьмана Скоропадського, сказав таке:

„Влада Скоропадського була найменш реальною силою, яка взагалі колинебудь була на Україні. Скоропадського вибрали лише багаті поміщики на приказ Німців, а вже бідніщі поміщики у виборах взагалі участи не брали. Вибір його окричано гучно відреставрованням старої традиційної гетьманської держави врученням булави нащадкови старого гетьманського роду"... „Який жеж він нащадок старого гетьманського роду?" — говорив дальше глумливо пан Мякотин. По перше гетьманських родів на Україні зовсім не було, бо гетьмани були виборними. Одинокий Юрій Хмельницький був наслідним, та і цей роду не оснував, бо скоро провалився. В додатку, Скоропадський зовсім не є нащадком гетьманським, бо він є лише потомком брата наказного гетьмана Скоропадського, а не самого гетьмана.

Отже куди ж тут балакати про „старий гетьманський" рід Скоропадського?... питав з іронією прелеґент.

„Скоропадський прийшов до влади виключно за волею Німців — говорив дальше прелеґент — лиш на них опирався, а вже з самого початку своєї влади говорив він одним, що за Україну життя віддасть, а другим рівночасно балакав: „Яж російський генерал, яж проти матушки Росії ніколи не піду"... „Відтак зложив Скоропадський і затвердив кабінет, якого заданням було перевести злиття України з Росією... „І якжеж тут балакати з таким чоловіком?"... заявив зі співчуваючою усмішкою проф. Мякотин.

Переяславський договір відбувся по думці проф. Мякотина зовсім примітивно; прийшов хлоп гетьман Хмельницький і впав перед панами — царськими послами на коліна з благанням, щоб московський цар прийняв ласкаво його Україну у своє підданство. І цар великодушно їх просьбу вволив...

Ще богато ще більше (як прим. як то цар опікувавсь і захищав український народ...) наоповідав проф. Мякотин на потіху присутнім слухачам, які з вдячністю і веселостю оплескували його виводи за це, що успішно розвеселював пригноблених і засмучених буденним життям емігрантів... Лише одинокі гетьманці, які сподівались почути від „свого" чоловіка щось иншого і явились досить численно, почувши такі „похвали" сиплячися з уст проф. Мякотіна на адресу їх ясновельможного гетьмана, поспускали носи на квінту та похмурно опускали салю зібрання.

Очевидець.

(„Рада").

БІРЖА ПАНЬКА ТОЧИЛА

Стадась нині нам пригода! (Невелика з того шкода, як пропаде рибі хвіст!) Нам пропав економіст, що в годинн доривочні ціни нам збирав риночні.

Наш редактор зажурився, на порожний стіл схилився тай говорять: Буде зле, як вже біржа не піде! Кожда кооператива буде чутись нещаслива, а з Деберлавець таки скаже: „Ми не гарбузи! Як риночних цін не має, то тоді вже дідько знає, як ті яйця продавати, — **не даємо передплати!"**

Аж тоді я обізвався: „Хто би в тугу тут вдавався... як нема економіста, піду сам собі до міста, розпитаю, що, як де — тай ціна у нас буде!"

Як ходив я, те залишу і відразу ціни пишу: Дешевеньке наше жито, за котре нераз нас бито, і з якого кождий хвіст хліб собі за дурно їсть. Тай пшениця дешева, бо її продав ґазда, щоб купити постоли. Щож робити в ті часи!

На ячмінь і на овес нині ласий кождий пес, тільки хлопський кінь по своєму далі їсть свою солому.

А що до волів, телят, ціни менче-більш стоять, знаємо це з давних часів, що в гору поступ у волів; йти вгору воли не здібні (й ми часом до них подібні).

Та за те **в гору пішли** яйця, свині тай осли. Свині все в горі були... а тепер ще йдуть вибори, то минають свині нори, лізуть всі до людських хат, кожда свинка — то мандат!

Яйця щось подорожіли (так, як наші москвофіли), бо їх чимраз менше є, за границю їх вивозять, так, що наші яйця гроять закупити Перси й Турки! (все яйце мудріше курки).

А з ослами то є клопіт! Є на них великий попит, їх всі уряди купують, бо їх дуже потрібують. А на що? це не секрети: в міністерські кабінети!

Масло сильно дороге, бо купують масло вже всі політики собі, бо їм сухо в голові...

А долярі? Як там ходять? Що вони мене обходять? Я долярів сам не маю, тай про вас таке гадаю, бо як би був долярів у нас, ви би всі до нас сейчас присилали передплату (щоб дав Бог її діждати!)

Як би доляр мав отак передплатник із Кобак, пан Б. П. із Соколівки тай А. Г. із Ковалівки, або Є. з самого Львова, чи читальня з Яблонова (й з Яворова й з Ісакова;), чи Г. М., — (рим не готов бо він з Жабя!), Л. з Голов, п. Н. Н. аж із Заваля — і так далі і так далі, решту вичислю я кінець, як урветься вже терпець.

От, як бачите, усе нині дуже дороге, але знаю я одно, що дешеве вже давно, ще дешевше вязки сіна: наші власні це — коліна! Бо як гроший не стає, бульба до кінця дійде, з голоду вже станеш цвисти, лиш згинешь — і можеш і гризти!

Я вам того не бажаю, але сам себе втішаю, що вже спосіб я знайшов (бо не з ваших він голов!), як себе нагодувати, як на борг не схочуть дати!...

Хай коліна тим не шкодять, що нас до плачу доводять, що гризуть нас в білу днину, з заду, з боку, в груди, в спину; щоб коліно їм служило — дай то Бог! **Панько Точило.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Дгірендранат Мазумдар.

БОГАТА КРАЇНА ВБОГИХ ЛЮДЕЙ

Моя батьківщина Індостан справедливо може гордитися своєю культурою. Культура ця така стара, що людському духові тяжко пройти той лябірінт думок, які продумано на протязі тисячеліть. Розкопки в північній Індії доказали, що вже 3000 до 4000 літ перед Христом старинний Індостан стояв на такій висоті культури, про яку інші народи і мріяти не могли.

Індійці здавна були народом фільософів, що найприсгнаніше старався пізнати правду. І так у 3000-му році перед Хр. повстали „Веди", славний фільософічний твір, якому не може дорівнювати ніякий інший. Що такий твір зродився саме в Індії, зрозуміємо, коли зважимо, що той нарід уже в старинних літах Веди цікавився фільософічними думками, та що ці думки вязались із релігією і надавали напрям життю народу. Не було в Індіях людини духово так низько розвиненої, щоби не мала в собі бодай трохи фільософії. Але й найвища фільософія не піднімала нікого так високо, щоби він не був набожно-релігійний.

Індостан то країна мислителів. Найбільші фільософічні думки зродились тут. Є само зрозуміле, що старинне мистецтво могло стояти лише на обслугах релігії. Мистецтво сталося висловом релігійних почувань. Будували святині, які своєю величавостю ставили в тінь усі будівлі світа. Найкраще розвинулася архитектоніка. В південній Індії можна ще бачити справжні чуда будівництва. Найгарнійшою є святиня в Мадурі. Часто бувають святині такі великі наче цілі міста. На широкій підбудові знімається пагода. Будівлі прикрашені дуже богато; прикраси ті представляють святі події і міти (перекази). А найцікавіше, майже неправдоподібне є те, що будівничі при будуванні тих величних будівель ледви чи послугувались мірничими приладами й обдуманими наперед плянами. Святині виростали зі землі наче ростини, сформовані ґенієм природи, з найгарнішого і найблагороднійшого матеріялу, понайбільше з мармуру.

Тисячі людей працювало при такій будівлі, кожді ворота, кожда колюмна (стовп), кожда вежечка була твором мистецтва. Притьмарене світло впадало вікнами, які були заслонені мармуровою мережкою. Нинішне мистецтво, хоч як високо стоїть, не в силі щось такого зробити. Мармурові роботи були так ніжно виконані, що нині нема чоловіка, який міг би виконати направу того, що уходилось на протязі століть. Інші святині, як приміром в Агорі, викуті геть цілі в скелі, з усіми різбами і прикрасами. Часто дивується чужинець неудачним статуям, що ними прикрашені святині, тай коротко називає їх статуями божків. Одначе Індієць не знає ніяких божків. Він прикрашує свою святиню статуями, які є символами прикмет бога. І так богорамена. Друга зображає доброту бога. Вона така велика, ця доброта, що двох рамен є замало, щоби обділити ними людину.

Архитектонічне мистецтво Індії то дар вічно творчого тропікального світа де все росте так буйно, що мешканці краї поміркованого клімату не в силі й увити собі. Індія є напевно найбогатшою країною в світі, тому теж усе була кісткою незгоди чужих народів, усе побуджувала їх апетит. Фантастична краса індійського краєвиду робить могутнє враження на кождого мандрівника. Дерева з широким верховіттям кидають охолоджуючу тінь у вічно зелених лісах і садах. Цвіти яскравих красок розсилають милий запах. Пестрі птиці співають веселі пісні і гойдаються на филюючих галузках.

Посеред стільки цвітучої краси лежать міста, з яких найкраще є Кольомбо. Морський вітер приносить широким улицям усе відсвіжуючий воздух. Гарно вдержані променади окружають пристань. Посеред зеленіючих садів скриваються великі білі доми. Кольомбо це перла індійських міст.

Великі портові міста міняються з чудовими купелевими місцевостями здовж довгого індійського побережа. На східнім побережі годиться передовсім згадати Пюрі. Сюди щороку йдуть тисячі індійських прочан. В кождій порі року кипить тут життя. Завдяки широкому, білому березі і чудовим пальмовим лісам Пюрі є улюбленою купелевою місцевостю. Може можна би порівняти Пюрі з Міямі у Флориді. Лише у місті Пюрі нема хмародерів і люксусових готелів. Легко збудовані індійські доми з великими верандами доповнюються мальовничо до чудового краєвиду.

Та вже надівсе чарівні є купелеві місцевости Гімалайських гір. Найбільше знані є Зімля (яку недаром вибрав собі віцекороль за літню резиденцію) і Дардшілінг. Снігом покриті великанські гори захищають ті місцевости перед холодними вітрами, а літом перед надмірною жарою надмірною жарою сонця. Гігантичні скелисті краєвиди творять довгий контрас із тутешньою буйною тропікальною ростнею. Тубильці й чужинці мають тут усяку вигоду в добре ведених готелях. Та мрією кождого мандрівника є Кашмір, цвітистий огород Індії.

Ростня в Індії, як у всіх тропікальних краях, така багата, що збіжеві й овочеві дерева, якби не вистарчили би, щоби виживити 300-міліоновий нарід. Усе росте тут без великої праці. Одинокою небезпекою для життя є страшна спека і посуха в літних місяцях. Та коли в літні сонце вже дійшло до найбільшої спеки і все, що живе, тужить за холодом, зачинається нараз дощова пора. Густі хмари затягають звичайно таке ясно-голубе небо, дощ паде великими масами. Ріки за одну ніч підносяться на кілька метрів і заливають широко-околиці та роблять їх урожайними. Люде і звірята оживають, ростини ростуть замітно, пребогаті жнива запевнені.

Такісамі богаті, як індійські жнива, є теж земні богатства Індії. Металі і дорогоцінні камені (самоцвіти), залізо і вугіль є в нутрі цієї країни. Індія моглаби бути зовсім незалежною від усіх инших країв, бо вона має стільки сирівців (сирих продуктів), що має їх доволі не лише для себе самої, але засоюмотрює теж і інші краї.

Не знажаючи на богатства своєї батьківщини Індійці все були невибагливим, працьовитим народом; тропікальний клімат зовсім не перемінив їх у лінюхів. Уже в старинних часах Індія була промисловою, країною, хоч найбільше Індійці займалися управою ріллі. Вдержувала Індія оживлену торговлю з середземноморськими країнами. Найславніший був індійський текстильний промисл. Індійці вміли робити такі ніжні тканини, що шаль довгий на шість метрів змістився в скриньочці від сірників. Таксамо славний був ковальський промисл Індійців у найдавнійшу давнину.

Можна би подумати, що Індія то рай на землі. Ніяка інша країна не скриває стільки скарбів, як ця богата земля. А всетаки ніякий інший нарід у світі не є такий вбогий як Індійці. Тут голод і недуги наче в себе вдома. Ніде нема стільки голодних і хорих, як тут. Іще то-му сто літ не знали Індійці, що то нужда, під сонцем Індії вже іще щасливий, свобідний нарід. Та відколи Індія найшлася під чужою владою, голод і нужда сталися тут хронічними.

Богату країну вихісновують чужинці. Тубильці ледви що можуть животіти. Плянтації, чайні сади, копальні належать до чужинців. Індійці працюють і за працю дістають таку малу заплату, що не є в силі прокормити з того свою родину, хоч вона вдовольняється пригорщею риж. 70 міліонів Індійців не має хати, одягу, не має подостатком поживи.

Та найсумнійше і мабуть одиноке в світовій історії є та нужда, на яку виставлені є робітники в ткальнях юти в провінції Бенгальській. Працює там у 79 ткальнях 49.399 ткацьких робітників. Мабуть ніде в світі не зароблюють так богато як у ткальнях юти. Зиски на рік виносять 90 процент капіталу, акціонарі стаються богачами майже за ніч, хоч не прикладають до того своєї руки. Найбільше акцій і все урядництво фабрик не є в руках індійських капіталістів. Великанські зиски завдячується індійським робітникам. У ткальних юти нема постійних платень. Пересічна платня робітника виносить менше більше 50 долярів на рік. За ті гроші мусить робітник працювати денно яких 13 годин. Хоч життєві умовини лекші є як в інших краях, то всетаки така платня не вистарчає, щоби виживити одного чоловіка, а не то цілої родини. Тому вже й діти стають до роботи в ткальнях, хоч то противиться законові.

До мешкання тих нещасних людей, т. зв. „бюстіс" можна ввійти хіба з острахом. То повні зарази, брудні хати ліплені з верби і виліплювані глиною. Замісць дверей в такій хаті є лише низенький отвір, вікна нема зовсім, нема огнища (кухні) і водопроводів. Тут цілі хмари москітів. Половина дітей, що родиться в тих „бюстіс", умирає, дорослі роблять враження смертельно хорих.

Ті на-пів заголоднілі постаті самособою є ослаблені і невідпорні на немилосердний тропікальний клімат. Трясти (пропасниця) і малярія щодня забирає жертви. В 19-ім століттю померло в Індії з голоду більше як 32 міліони людей. В роках 1891—1900 було 19 міліонів виголодних смерти. Ті страшні цифри говорять наглядніше про нужду Індійців, ніж то моглиби розказати слова. Виглядає то на іронію, що найбогатший нарід у світі голодує, а так є.

Самособою, чужинець, який відвідує великі міста Індії і з готелевої тераси приглядається кипучому життю на людних вулицях, не побачить нічого з терпінь індійського народу. Так, як похожатиме гарними променадами в пристані, побачить пестрий образ людей, що переходять сюди і туди, побачить кораблі, вилядовування тягарових пароплавів. Чужинець набере з того переконання, що в Індії процвітає якнайкраще торговля і промисл. Але і тут хосен мають тільки чужинці.

Індієць із уродження має вже таку натуру, що старається поліпшити своє положення і йти в парі з духом часу, але це йому приходиться тяжко з причини високих податків і митних оплат. Всетаки можна го-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ПОТРІБНО НАМ ЇХАТИ В ДЕЛЕҐАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

Читаємо про Україну богато лихого і доброго. Нам здаєть ся дуже часто, що той, що добре пише, є оборонцем большевизму, а знова той, що пише зле про Радянську Україну, є ворогом теперішнього правительства на Україні. Щоби ті справи як слід справдити, є потрібна на Рад. Україну делеґація з Америки. В склад делеґації повинні ввійти люде, котрі добре обзнакомлені зі справами, які прийдеться провіряти.

Можливе, що буде можна нав'язати якісь торговельні чи фінансові зносини між нами а українськими кооперативами на Україні а з того вже була би велика користь.

Справою висилки делеґації повинно занятися Обєднання Українських Організацій в Америці, бо це є наша політична і громадсько-репрезентативна інституція. Обєднанне повинно скликати нараду з представників У. Народного Союза, У. Робітничого Союза, Народної Помочи, Провидіння, Згоди Брацтв, а можливо що і Закарпатських Українців треба би притягнути до цеї справи.

На тих нарадах повинні вибрати спільний комітет, який повинен повести збірку на фонд для висилки делеґації на Радянську Україну.

Н. Шемерляк, Шикаго, Илл.

ЧИ ВИСИЛАТИ ДЕЛЕҐАЦІЮ НА РАДЯНСКУ УКРАЇНУ?

Погоджуюся з голосом большевика „Івана Недоторкайла" з Филаделфії, Па., в тому, що такої делеґації не треба. Колиб однак така делеґація таки поїхала, то большевики повинні „змастити" кождого делеґата за його наївність по рецепті „недоторкайла" „бучком по голові" і цілком по товариськи сказати: „марш тамтуди, звідки прийшли!"

Бо й пощож большевикам якоїсь робітничої делеґації? Робітників і дідів вони мають досить своїх. От колиб ми так мали своїх капіталістів з пару міліонами — то тих певно приняли би там з отвертими руками, бо так бувало до сього часу.

Іван Недоторкайло каже, що хто тільки верне „з Росії", то плете про ню ріжні небилиці. От бачите, ми говоримо про посилку делеґації на Україну, а наш „большак" думає про Росію та бе на тривогу, що обра жують „Росію". Якийсь наш націоналіст радів недавно в „Свободі", що большевики занявши Галичину — казали стрільцям „позір" при співі „Ще не вмерла" і „Інтернаціоналу". На те всі большевики смертельно образилися — а українські стрільці, котрі були в Червоній Укр. Гал. Армії, сердечно на це розсміялися, пригадуючи собі, як то большевики карали за ношення „тризуба" і „синьо-жовтої шмати". (Це вірні слова теперішнього диктатора Радянської України, Затонського на мітінгу 6. піхотного полку II. бриґади Ч. У. Г. А. в 1920 році). Треба однак щиро подякувати „Іванови Недоторкайлови", що коротко, але так щиро і влучно схарактеризував „Росію" нашим націоналістам-оптимістам.

На всякий случай, колиб мимо осторог самих таки большевиків делеґація таки їхала, то булоб вказаним вибирати людей з твердими „лобами", по можности не-фамілійних. Для „безпеченства" перед большевицьким бучком треба би їм дати рівнож ще й тверді капелюхи.

На мою думку, булоб далеко краще, колиб українські націоналісти — замісць дискутувати про делеґацію — зачали „культурну роботу", про яку згадує Іван Недоторкайло, а іменно взятися до вправ з „бучком", бо це придасться їм колись до „образуміння" наших червоних Росіян з Радянської України.

Іван Дотикайло,
теж з Филаделфії, але не-большевик.

ЯКБИ ТАК УСІ БУЛИ ТАКІ, ЯК О. МАНЬОСЬКИЙ.

Минувшої неділі ми знова чули в нашій церкві проповідь о. Маньоського на тему теперішньої боротьби. Не буду росповідати всего, що він там наросповідав, як він агітував, щоби Боже борони не читати „Свободи", і таке инче. Хочу звернути увагу лишень на одно.

Говорив він, що теперішна боротьба, що розвелася в нашім народі, велася, чи й ведеть ся в других народів. Тільки, казав о. Маньоський, що другі народи інакше поступають з такими людьми, що не хочуть слухати своїх церковних зверхників. З його проповіди виходило, що нібито всі народи тільки й те роблять, що слухають своїх церковних зверхників, хоча ми живемо в Америці й добре бачимо, що тут зовсім а зовсім інакше, бо тут кождий вірующий чоловік відпекується від того, що він нібито в усім слухає свого церковного зверхника.

Найтяжчі громи кидав о. Маньоський на священників, які станули з народом, а против епископа. Він казав, що такі священики то не варта по землі ходити. Вони кривоприсяжники, бо вони нібито присягали потакувати на все, що їм скажуть епископи.

Слухав я тої проповіди й перед моїми очима вставали ті часи, коли наші епископи говорили по польськи, писали до народа польскі пастирські листи, а тут уперше встав Маркіян Шашкевич та став голосити, що до нашого народа треба говорити й писати нашою народною мовою, бо інакше сей нарід не зможе піднестися зі своєї темноти й неволі. Як називали Маркіяна Шашкевича Єзуїти за те, що він не пішов потакувати за всім, що приказували епископи? І де булиби галицькі Українці, якби так усі були послухали біскупів? І кілько то лиха накоїли тодішні епископські прихильники, які думали, що священик, як висвячується, то присягає покивувати головою навіть на дурну епископську політику.

Мені пригадувалися ті часи з історії українського народа Галичини, і я питався себе: Для чийого добра голосили нам тодішні епископські прихильники, що священик має вірно слухати свого епископа та говорити лишень по польськи, як сього домагається епископ?

І нагадувалися нинішні часи, і я питався себе: Для чийого добра голоситься нам нині, що український народ, який хоче правити своєю церквою для свого добра, не має права се робити, бо він обовязаний сліпо слухати епископів, хочби ті епископи робили в церкві лишень те, що їм каже робити польський уряд?

Йосиф Семенків,
Болтимор, Меріленд.

РАТУЙМО УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕДМІСТЯ ЛЬВОВА.

(Відозва в справі допомоги будові „Народного Дому" на Знесінню, коло Львова).

Зі старого краю, гнетеного неумолимим ворогом, під ярмо якого кинула нас доля, звертаємося отсею дорогою до наших братів-Українців, синів тогоже самого українського народа, що й ми тут — з просьбою, прийти нам з матеріяльною помочю в ціли сплачення довгу, який тяжить ще на нашому Народному Домі в Знесінню коло Львова.

Знесіння, на полях якого гарцювали колись коні славного Богдана, котрому просвічувала ідея соборности України, сьогодня ці поля розпродає наш брат і дуже часто попадає воно в чужі руки. Знесіння, як також й інші переферії города Львова, починає, передовсім від часу, коли настала Польща — кольонізуватися чужими для нас людьми. Справді у самому Львові мають Ляхи фіктивну більшість — не журяться самим городом, а більше т. зв. передмістями. Тому експанзійна їх сила є звернена власне туди. Стараються всякими можливими способами вирвати з наших рук стан посідання в отсих переферіях, бо знають, що здобувши форти, здобудуть саму твердиню. І одним з таких фортів є Знесіння на яке ворожі затії є звернені в першій мірі, з огляду на це, що тут живе більша скількість Українців-робітників.

Ми громадяни Знесіння, боремося з чисельно більшим ворогом в першій мірі на культурно - освітному полі. Щоби лучше протиставитись цій боротьбі, треба було скріпити свій стан посідання вибудуванням Народного Дому, в якому міститься тепер читальня „Просвіти", а в короткому часі має знайти там захист „Захоронка", що ставить собі за ціль вирвати з ворожих лап наших найменьших, надію народа. Крім цього має міститися і кооператива.

Як вже було в горі сказано, Знесіння замешкує в більшій части робітництво, яке в нинішних гірких та тяжких часах стоїть в Польщі матеріяльно дуже зле, а однак під зглядом національним не є воно зовсім індеферентне. І з лепт маленьких того визискуваного робітника і підурядника зложених однак щирою по можности рукою, а за старанням деяких одиниць, що не задумали схиляти голову і віддавати зброю в нерівному бої — закуплено площу і на ній працею тихже станула твердиня „Народний Дім", з якої має йти світло правди і науки в закріпощений народ. Велике це було ризико. Вже наперід ликував ворог, що ми впадемо під тим тягарем, тимбільше, що купно й будова сама коштувала велику суму гроший. При добрій волі, охоті і жертвенности самих таки Знесінчан затягнений довг поволи сплачувався, а тим самим надії ворога не сповнилися і неповинні сповнитися!

Нині — коли той робітник і кожний член української громади є в старому краю — при свойому лихому матеріяльному стані, ще до цього перетяжений всякими жертвеностями на ріжні цілі тут — не може вже більше сповняти свойого святого обовязку.

І Народний Дім в Знесінню, на якому тяжить ще чималий довг, бо в сумі $400, а ця сума для нас є великою, — не може бути сплачений власними силами. Тому осміляємось звернутися до Вас братя і сестри, Українці нового світу, в жилах котрих пливе таж сама кров, з просьбою:

Прийдіть нам з грошевою підмогою на культурно-освітну ціль, допоможіть нам видобутися з довгів так, щоби ми в короткому часі могли бути вільні від них, а тим більшу силу звернути в інший бік, бож цей тягар наші сили абсорбує. Складайте, дорогі брати і сестри, на цю ціль невелику може суми, але кождий з Вас — „по нитці і бідному сорочка" каже народня приповідка. Тим самим навяжемо з Вами контакт, буде у нас одна гадка, що всюди, по цілому світу, куди доля розкинула нас — живе великий український нарід. За кожну, навіть найменшу висоті лепту ми будемо вдячні, а імена жертводавців передамо в память від рода в рід нашим грядущим поколінням.

Жертви на Народний Дім в Знесінню просимо слати на руки Обєднання в Филаделфії або до підписаних яко голови і секретаря читальні „Просвіта" в Знесінню, почта в місці. З присланих жертв зложимо рахунок. Вже наперід кажемо всім, хто відчує нас і прийде з помочю: Спасибіг!

Василь Крілик, голова,
Др. Іван Веґера, секретар.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На будову читальні в с. Дички, повіт Рогатин.

На руки Івана Галичина прислано зі села Дичок листа з просьбою о поміч для вибудовання читальняного дому. Читальняний Комітет, підносячи значінне просвіти для нашого села і конечність побудовання власного дому, взиває до грошевої помочі всіх тих, які вийшли з цего села і найліпше знають, що при тій бідноті, яка там панує, не можливим є вибудувати дім о власних силах.

В тій цілі скликано збори, на яких вибрано комітет, в якім увійшли Д. Галичин, С. Самборський і Гірняк. Вже перша збірка, яку переведено на тих зборах принесла $185.00. Заходом цего комітету відбудеться дня 1-го мая бал в Arcanum Hall, 116 St., and Jamaica Ave., Richmond Hill, L. I., N. Y., а чистий дохід буде призначений також на читальню.

Комітет від себе запрошує всіх зі села Дичок, які перебувають в околиці Ню Йорку, прибути на цей баль. Жертви проситься пересилати на адресу касієра:

Дмитро Галичин,
30 Іст 7 Ст.,
Ню Йорк, Н. Й.

Спис жертводавців, котрі вже зложили на будову читальні:

По $20.00: Г. Гірняк, Ст. Іванців, Гр. Галичин, Ф. Галичин, Т. Наврічний; М. Гірняк $15.00; по $10.00: І. Шенберко, Ю. Бурачок, Іл. Шенберко, Т. Миц, І. Галичин, Д. Галичин; по $5.00: Катерина Ревуцька, Г. Стамків.

Разом зложено $185.00.

Комітет:
С. Самборський,
Г. Гірняк,
Д. Галичин.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЛЕЙКВУД, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 108, повідомляє всіх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітінґ відбудеться дня 1. мая, в неділю, о годині 1-їй пополудни в гали церковній. Обовязком кождого члена прибути на означений час, бо по мітінґу відбудеться 10-літний ювилей заснований нашого відділу і ціле наше Бр. буде брати фотоґрафію. — Д. Потажний, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Отсим подається до відома всім членам Бр. св. Василія, від. 168, що місячні мітінґи будуть відбуватися не в першу неділю по першім, але в першу пятницю по першім. Слідуючий мітінґ відбудеться в пятницю, дня 6-го мая, в тійсамій гали Івана Ваверчака, о годині 7:30 вечером. Проситься всіх членів прийти на згаданий мітінґ, бо є важні справи до вирішення. Обовязково кождий член має явитись. Повідомляється також, що будемо принимати нових членів і дітий без вступу. Таму користайте з нагоди і голосіться на мітінґу о годині 7-ій вечер. Пригадується довгуючим, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься тих, що ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби зложили на сім мітінґу, бо тим відтягають справу здійснення Сиротинця. — Григ. Дячишин, предс.; Григ. Бабин, кас.; Пилип Маник, секр.

ворити про значний розвиток краєвого промислу і торговлі за останніх пять літ. Утворюються кращі умовини праці, засновується національні школи. Навіть побіжний обсерватор може запримітити цей зріст.

І життя на вулиці інакше як тому кілька літ назад. Зникли вози запряжені волами, а слона (яким послугувалися богачі для транспорту) заступлено автомобілями, бо для нинішнього темна слон за повільний. Але слоном послугуються на ловах і при роботах. По великих містах є трамваї, як і в інших культурних країнах. Індійські міста виглядали би зовсім як закордонні міста, колиб улицями не переходили брунатні постаті, загорнені у білі хустки. Цього мальовничого, практичного в гарячім кліматі одягу Індієць не покине ніколи, як приміром роблять це тепер Турки й Єгиптяне, що свій національний одяг замінюють европейським.

Індієць строго придержуеться давньої традиції, а від чужих народів приймає лише те, що дійсно вважаю ліпшим. Передовсім жінки не хочуть нічого чути про нові часи. Хоч богато індійських жінок щиро працює для національної справи, то таки дальше жиють самітно, а першим своїм обовязком уважають родину і дім. Тому індійське родинне життя взагалі є зовсім щасливе. Такому народові, що має такі здібности, вдасться теж наново здобути волю і свободу.

Нині 300-міліоновий індійський нарід підлягає ще малій горстці чужинців. Дух не дасться скувати. Матеріялізм може раз побідити, але ця побіда не може бути тривала.

На протязі минулих століть щоправда зявлялись роди людські і минали, вигибали ліси, ріки змінювали свої давні русла й вишукували собі нові, святині перемінювалися в звалища, але дух старих Упанішад і Вед заховався чистий і незмінений до нині.

Самособою нарід піднімається і паде, народи приходять і проминають. Але як довго нарід не бачить своєї мети в здобутках техніки, у рекордах своєї торговлі, а найвищу ціль має перед очима, так довго не може загинути. На Заході вихвалюють винаходи хемічної ділянки, мудру конструкцію машин. Самособою оба ті винаходи можуть бути пожиточні для людства, але ніколи не повинні бути найвищою метою. Такий дух означає побіду матеріялізму над духом. А скільки то людей вихваляє цей модерний напрямок. Але куди зайшло би людство, як би не було потрібної противаги.

Індійці зачинають свою працю з протилежного кінця. Праця молодої Індії є доказом того. Сомособою, молодоіндійський рух не є такий зацофаний, щоби не користуватися здобутками нового часу. Та ці здобутки можуть лише бути засобами цілі, ціллю-ж є й дальше батьківщина і бажання волі.

ЩО ЦЕ Є РАД?

Що таке рад або радіюм? Рад є одним з елементів, з яких складається наша земля, а радше всесвіт.

А що таке елемент? Елемент або первень — се така річ або матерія, з якої ніяк не можна витворити такої иншої річи або матерії, яка булаби від неї відмінна своїм внутрішним хемічним складом.

На приклад золото або срібло. Ви можете золото або срібло стопити, але коли воно знова остудиться, то воно лишиться все тим самим золотом або сріблом, хоч на око воно прибере на зовні иншу форму. Ніякої иншої матерії ви з золота або з срібла не годні видобути крім золота, або срібла, хоч його стопите. Воно все лишається золотом або сріблом. Таке саме свійство має также олово і кількадесять инших металів, яких до сеї пори ученим не вдалося навіть через перетоплення розложити на инші складові частини.

Давно думали люде, що світ складається з чотирох елементів або первнів, то є: з землі, з повітря, з вогню і води. Але нині ми вже знаємо, що ні земля, ні воздух, ні вогонь , ні вода не є елементами або первнями, бо вони є зложені з ріжних инших матерій, які дадуться легко з них зробити або радше, які можна від них відділити. На приклад вода, складається з двох елементів, то є з водня і кисня. Воздух має також свої складові частини як пр. кисень, який вдихуємо в наші легкі і так живемо. Вогонь рівнож не є первнем, тільки хемічним проявом процесу палення. Земля або глина, чи скала або камінь не є первнями, бо вони складаються з великого числа инших частей, часом навіть неподібних до глини, чи скали чи каміня.

Але возьміть приміром живе срібло, то його ніяк не розложити; воно все лишиться живим сріблом, подібно як золото або срібло або олово або инші первні, яких — як кажуть — наука нарахувала вже близько сотки.

Таким елементом або первнем є також металь, який називається рад. Назвали його рад, або „радіюм" тому, бо цей металь видає з себе дивні лучі тепла або т. зв. „гелюм" — себто лучі, які в обильній части доходять до нас також від сонішного світла. Рад — се металь щойно недавно відкритий. Се дуже а дуже цікавий металь, бо він сам від себе дає тепло; він — так сказати — „парує" теплом, а ніяк не дасться розложити на инші части, які булиби своїм внутрішним складом відмінні від нього самого. Коли хочете витворити тепло приміром з вугля або з дерева або з води або загалом з якоїнебудь иншої речі, то мусите вжити вогню зовні, щоби їх підпалити або розігріти (наприклад воду). Зате рад сам в собі має тепло, без огляду на те, чи він находиться в студеній скалі, чи в угіллю під землею, чи десь у глині, чи в воді, чи виставити його на повітря, чи замкнути десь у якийсь схovок.

Цікава річ, що зі всіх відомих нам первнів лише рад сам з себе витворює тепло. Олово, золото, срібло, кисень і инші первні не годні самі з себе витворити тепла. Коли вони огріваються, то діється се тому, що їх із зовні вогонь огріває, — самі з себе вони тепла не видають. А тому, що рад сам собою є жерелом тепла, то й не диво, що й то місце, де він находиться, є завше теплійше ніж окружаючі його предмети або другі мінерали коло нього.

Рад як елемент або первень е, загалом сказавши, ще дуже загадочним мінералом. Учені ще й досі не відкрили всіх прикмет сього дивного первня. Першим чоловіком, який відкрив рад кілька десяток літ тому, був француський учений Кірі і його жінка, Марія. По нім уже один з анґлійських учених, назвищем Страт, находив рад у покладах скорупи землі.

Деж находиться рад і кілько його досі знайдено?

Правду сказавши, є лиш два місця на землі, в яких удалося людям до сеї пори найти рад, а саме в вузких пасмугах або жилах ґраніту і плоского каміння скал в Корнвал, а найбільше в Яхимові, в Чехії. Тай протягом многих літ від часу відкриття раду знайдено його, разом взявши, заледво стільки, що весь його запас за всі ті літа можнаби помістити в одній коробочці від сірників. — Та хоча в инших місцях на землі не можна було досі віднайти раду — то всеж таки його присутність у богатьох місцях можна бодай відчути. Вже нині вчені мають певні основи до того, щоб твердити, що хоч раду всюди „зловити" не можна, то одначе він всюди находиться в дуже дрібних скількостях. В послідних часах учені хемічно розбирали ріжні води, походячі з ріжних джерел на світі і за кождим разом стверджували істнування раду в водах. Одначе скількість його була так мала і так — сказатиб — тонко розділена в плині, що не можна було його фізичним способом зловити. Мимо того рад є животворною силою води.

Рівнож у скалах можна знайти рад, бо він певно там є (не лиш в Корнвалі і Яхимові); одначе його о много тяжче знайти в скалі ніж приміром голку в стирті сіна. Тому й не диво, що досі так мало раду удалося людям найти в природнім стані.

Будьщобудь — минулий рік був багатший в продукцію раду від попередніх літ. От доносять з Парижа, що ціна раду, яка правильно є дуже висока, поволи зачинає спадати. Бо по донесенням з Яхимова в Чехо-Словакії, де находяться головні копальні раду, його продукція сього року зросла. А саме в сім році, до сього часу видобуто в Яхимові один ґрам і пять сотних ґрама раду. А почавши від року 1902, отже протягом 24 літ від часу, коли вперве люди пізнали рад, видобуто його разом 12 ґрамів.

Рад вживається хеміками і лікарями до ріжних дослідів і до лічення людей від недуг. Одначе про те лиш фахові люде моглиби нам дещо більше сказати.

М. Б.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОМАШНА ДИСЦИПЛІНА І КАРАННЄ ДІТЕЙ.

З нічим так часто не можна в нинішних днях стрінутися, як із питаннем: чи треба карати злі, непослушні діти; а коли треба, то коли і як.

Стурбований батько, у котрого син-парубок недобрий, жалується: „Вже й прошу, вговорюю — нічого не помагає. Вдаривби я, та боюся, щоби біда не пішла від хати, бо може ще гірше розволочитися”.

Чи треба карати дітий? Питаннє се таке саме складнє, як само вихованнє дітей. Та одно відповісти легко в сім питанню. Коли дитина вже в тім віці, що покарана погнівається і може піти від хати, тоді почати карати вже рішучо за пізно; тоді кара не досягне ціли.

Треба памятати, що в кождій родині мусить бути порядок і дисципліна. Так як всюди в природі панує взірцевий лад, так як без порядку і дисципліни не можна уявити собі держави, суспільности, громади, так само і поодинокого домуродини не можна удержати без ладу і дисципліни. Дім без порядку — то чисте нещастє. В такім домі, а ще як є більше дітий, кождий робить своїм богом і та домашня анархія ще гірше псує і шкодить дітям ніж їх власні злі привички і норови.

Діти мусять зрозуміти від найранього дитинства, що не вони мають правити старшими і що їхнім забаганкам не можна потурати. Тимчасом як часто лучаються доми, де від волі і примхів малих тиранів зависить спокій і порядок дому! Іодіж їм мусить бути така, якої вони хочуть, і їда, і спати йдуть, коли їм хочеться, а коли хтось їм спротивиться, кілько сцен і бурі? Бє такий смаркач ногами, плаче, дре на собі одіж, ну — і ради спокою старші вступають. Уступлять раз, другий, а воно думає, що так мусить бути і коли виросте в такій атмосфері без авторітету — готовий клопіт. Тоді не то вдарте, але посваріть, тай повіялося в світи.

Від самої колиски дитина мусить зрозуміти авторитет родичів і так, як з одної сторони до дітий треба звертатися з любовю, щиростю, з пестощами, так з другої сторони не треба потурати їхнім норовам і забаганкам зараз від самого початку. Держіть у хаті не богато приписів супроти дітий, але вважайте, щоби ті, які ви дитині назначили, були точно виповнені. Чи се бувби час, коли вона має вставати, або іти спати, чи де і з ким має бавитися, що має зробити, чи сей домашний порядок тичивбися діточої власности в господарстві, гроший, компанії чи приятельства з товаришами, уважайте, щоби від найраньшої молодости ваше „так” було для дитини „так”, а „ні” — „ні”.

Коли дитина росте в такій атмосфері, для неї не буде більше радости як сповнити ваш розумний наказ чи бажаннє і такої дитини майже ніколи не треба карати. Тоді, коли вона зробить щось недоброго, одно ваше слово невдоволення заставить її щиро сплакати і на будуче поправитися.

Та бувають случаї, що мусите покарати. І тут у приміню ванню кари заходять якраз найбільші помилки. Хотячи покарати дитину, мусите добре провірити, чи дитина зробила похибку з упертости, зі злої волі, нарочно, чи се сталося нехотячи, з помилки. Коли дитина уневинняється і можна бачити, що її дуже жаль, що зробила помилку, тоді карати булоби нелюдськи і вистарчить її напімнути.

Ще більше несправедливости діється там, де є більше дітей і мати чи батько, не розбираючи богато, котре з них в данім случаю провинилося, талапне позауш першого з краю, аби лише на когось виляти свою злість. Таким поступованнєм дуже псується діти, бо проворніці учаться брехати і все звалюють вину на спокійніщих або слабших, а в тих знова розвивається жаль за незаслужену кару, упір і навіть ненависть.

Дитина, як кождому звісно, має свої права; нею опікується закон держави і суспільність. Вона має вирости здорова фізично і морально. І тому невільно нікому карати дитини в той спосіб, щоб звихнути її на тілі чи умі. Не вільно бити по голові, тягнути за вуха, рвати за волоссє, бити по крижах або ногах. На сю екзекуцію є природою сотворена найгрубша часть тіла і їй нічого не пошкодить, хочби і притиснути трохи ременем. Так само не порадним є замикати малі діти в темну пивницю або взагалі якнебудь страшити. Дитина з природи боязлива і така кара може відбитися дуже відємно на її психічнім стані.

Одна наша українська мама оповідала, що коли вдарила свого 10-літного хлопчика рукою по спині, він виплакався, підійшов смутний до неї, поцілував в руку і каже: „Мамо, вас дуже болить рука від удару?” Се був, кінчила мати, послідний раз, що його треба було вдарити.

В домі другої нашої жінкивдови діти счинили сварку. Того — каже та мати — мені було за богато, а бити за щонебудь не люблю. Тож питаю:

— Хлопці, хто вас годує?

— Та ви, мамо.

— А хто вас убирає?

— Ви, а хто-ж?

— А в чийі хаті ви мешкаєте?

— В вашій!

— Отже, кажу, я ніяк не хочу в своїй хаті, за свій хліб слухати сварок і криків. Розбирайся оден з другим і гони до своєї спальні. Там будете в голоді сидіти до завтра. Я вас навчу чемности.

Пішли хлопці, а коли зголодніли і побачили, що я на обід не кличу, сходить оден і дає мені лист такого змісту:

„Люба Мамцю: — Нам дуже прикро, що ми Вас розгнівали. Але жалуємо і просимо простити нам се, а ми обіцяємо, що від нині все будемо чемні і не зробимо Вам ніякої прикрости. Дуже Вас, Мамцю, любимо. Ваш Роман і Микола”.

— І поженилися, каже мати, а я з ними клопоту найменшого не мала.

На сих примірах можна побачити, що в кождім случаю і в кождій родині треба кару, якщо вона аж конечна, приміню вати не зі злостю, але розсудно, без лайки і проклонів, щоби дитина відчула, що ви її караєте не тому, щоби зігнати на ній свою злість, але щоби її поправити. Тоді кара буде мати добрий результат, до неї треба буде братися дуже рідко і тоді з доростаючою молодіжю не буде тілько клопоту, як нині.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць март 1927 року.

ВІДДІЛ 48.

Бр. св. Андрія в Плейсвіл, Па.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від части членів	15.00
Разом	$15.00
Куземко Ілько	$1.00
Катулька Йосиф	1.00
Карбовничак Стефан	1.00
Більська Марія	1.00
Дудик Дмитро	1.00
Дуць Дмитро	1.00
Кацак Яків	1.00
Куцаба Франко	1.00
Кікта Никіта	1.00
Катулька Теодор	1.00
Негребецький Михайло	1.00
Пех Климентій	1.00
Катулька Петро	1.00
Бережанський Василь	1.00
Мицьо Йосиф	1.00

ВІДДІЛ 59.

Тов. Запор. Січ в Бриджпорт, Конн.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.	
Дісдано від членів	$11.50
Разом	$11.50
Кузів Василь мол.	$2.00
Бих Леон	2.00
Мотика Ева	1.50
Гринюк Петро	1.00
Гошовський Іван	1.00
Венгринович Волод.	1.00
Будник Михайло	1.00
Мотика Іван	50
Велишок Василь	50
Кузів Василь ст.	50
Кузів Анастазія	25
Глива Теодор	25

ВІДДІЛ 65.

Бр. св. Володимира в Елизабет, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від части членів проголошено.	
Дісдано від членів	43.00
Разом	$43.00
Бабій Катерина	$6.00
Байко Павло	5.00
Джуґан Юрій	5.00
Баль Михайло	5.00
Задорецький Стефан	3.00
Кунька Андрій	3.00
Сенько Іван	2.00
Бялецький Николай	2.00
Луняк Теодор	2.00
Кухта Іван	2.00
Кардаш Василь	2.00
Кухта Михаїл	1.00
Красновський Яків	5.00

ВІДДІЛ 85.

Бр. св. Михаїла в Гейзелтон, Па.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від части членів	15.50
Разом	$25.50
Драпь Теодор	$1.00
Дашівський Мих.	1.00
Дран Емлин	1.00
Гут Николай	1.00
Костюк Онуфрій	1.00
Костюк Розалія	1.00
Ковальчук Іван	1.00
Павлик Мартин	1.00
Петрівський Григорій	1.00
Смереканич Павло	50
Шараварко Онуфер ст.	1.00
Шараварко Юлія	1.00
Шляхтянчин Василь	1.00
Війтишин Николай	1.00
Процко Михайло	1.00
Романків Володимир	1.00

ВІДДІЛ 75.

Тов. Запорожська Січ в Дітройт, Миш.

Жертва з каси відділу проголошена.	
Жертви від части членів	$39.00
Разом	$39.00
Присташ Михайло	$1.00
Дідула Стефан	1.00
Даньчишин Петро	1.00
Діжа Петро	1.00
Дворчин Николай	1.00
Франків Стефан	1.00
Горбаль Антін	1.00
Ягнич Іван	1.00
Комаринський Андрій	1.00
Куник Іван	1.00
Лабяк Дмитро	1.00
Маланяк Григорій	1.00
Савран Семен	1.00
Саламин Дмитро	1.00
Слупецький Іван	5.00
Зданкевич Олекса	1.00
Заблоцький Михайло	1.00
Верис Микола	1.00
Михайлюк Стефан	1.00
Чмир Василь	1.00
Фариник Іван	1.00
Ґураль Тома	1.00
Герич Андрій	1.00
Гапа Теодор	1.00
Комаринський Іван	1.00
Космина Василь	1.00
Космина Іван	1.00
Коваль Василь	1.00
Німа Михайло	1.00
Поглод Микола	1.00
Ворко Ігнатій	1.00
Шептак Йосиф	1.00
о. Пелехович Йосиф	1.00
Косар Данило	1.00
Базелевич Дмитро	1.00

ВІДДІЛ 91.

Бр. св. Володимира в Мікіс Ракс, Па.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.	
Дісдано від членів	$19.50
Разом	$19.50
Бараник Катерина	$1.00
Брона Василь	1.00
Сендеґа Марія	65
Дюк Семко	35
Гальчак Андрій	1.00
Гальчак Анна	1.00
Хаць Анна	1.00
Іваненько Іван	50
Іваничка Андрій	1.00
Яніцький Дмитро	50
Кучірка Марія	1.00
Кучірка Анна	1.00
Лихіцька Марія	1.00
Маціринський Василь	1.00
Маціринська Ірина	1.00
Павліш Николай	1.00
Павліш Марія	1.00
Шайна Іван	1.00
Танюк Іван	1.00
Танюк Юстина	50
Вознічак Юрій	1.00
Вознічак Марія	1.00

ВІДДІЛ 98.

Бр. св. Володимира в Шенандоа, Па.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.	
Дісдано від членів	$12.00
Разом	$12.00
Гевчук Танас	$1.00
Дацко Стефан	1.00
Суловскі Стефан	1.00
Курила Михаїл	1.00
Димнянчук Іван	1.00
Курила Яків	1.00
Тлумацький Олекса	1.00
Чорній Февронія	1.00
Пронишин Марія	1.00
Дудич Тацяна	1.00
Оравець Іван	1.00
Цембаляк Семен	1.00

ВІДДІЛ 116.

Тов. Вільних Козаків в Трентон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.	
Дісдано від членів	$5.00
Разом	$5.00
Михальчишин Анна	$1.00
Сеньков Михайло	1.00
Цимбала Григорій	1.00
Фалієвський Володимир	1.00
Стадник Александра	1.00

(Дальше буде).

Останнє бажання Назредіна.

Коли Назредін-годжа ціле життя нарозвеселяв своїми жартами місто Акшечір і геть далеко аж до границь Сходу, наблизилася і його година смерти. І не дав себе прогнати анґел смерти ні заклинаннями, ні жартами. І коли так годжа (турецький священик) лежав хорий, немічний, що майже не міг вимовити слова, зібралися сусіди в його кімнаті та ждали його смерти. Дуже мучили його ріжними питаннями: що йому бракує, як довго ще пожиє, чи не міг би прогнати демонів (злих духів) і т. и. Підійшов до Назредінової постелі також каді (суддя) тай каже: „Нема що богато говорити, годжо. Прийшов кінець, всі це бачимо. Скажи нам, може ще маєш яке останнє бажання, щоби ми сповнили тобі його”. „Так, — відповів умираючий — маю одно бажання, але чи сповните ви мені його?” Каді присягнув торжественно на Аллага, пророка і його бороду, що сповнить Назредінове бажання. Таксамо присягнули й всі инші присутні. Назредін підвівся на ліжку, вказав рукою на двері й сказав: „Ну, то добре, то я бажаю, щоби ви всі забралися на сто вітрів!”